

Redacțiunea, Administrațiunea,
și Tipografia.
Brașov, piața mare Nr. 30.
Scrisori nerăscuțite nu se
primesc. — Manuscrisuri nu se
returnează.
INSERATE se primesc la Admi-
nistrațiunea în Brașov și la ur-
mătoarele Birouri de anunțuri:
în Viena: M. Dukas, Heinrich
Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppel-
Nachfolger; Anton Oppelk, J.
Dannenberg, în Budapesta: A. V.
Goldberg, Eckstein Bernat; în
București: Agența Havas. Suc-
curale de Românie; în Ham-
burg: Karoly & Liebmann.
Prețul inserțiilor: o serie
garmond pe e colónă 6 cr. și
80 cr. timbru pentru o publi-
care. Publicări mai dese după
tarifă și învoiașă.
Reclame pe pagină a 3-a o
serie 10 cr. sau 80 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANUL LVIII.

„Gazeta” ieșe în două-treci de zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se primumără la tate oficiile
postale din intru și din afară
și la dd. celestori.
Abonamentul pentru Brașov
administrațiunea, piața mare,
Târgul Inului Nr. 30 etagiu
1.: pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu două în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Un exemplar 5 cr. v. a.
sau 15 bani. Atât abonamen-
tele cât și inserțiunile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 129.

Brașov, Sâmbătă, 10 (22) Iunie

1895.

Constatări dureroase.

Brașov, 9 Iunie v. 1895

Nu șcim, când vor înceta odată
odioșele, der din nenorocire justele
plângeri în contra apatiei și indife-
rentismului, cărora li-se dă o espres-
siune atât de viuă în informațiunile
dela Clușiu, pe cari le publicăm în
numărul nostru de astăzi.

Clușiul este centrul unui ținut
locuit de Români; în el avem resi-
dența a doi protopopi români cu
vre-o șese mii de credincioși; avem
un număr frumos de advocați și alți
fruntași români cu dare de mână.
În Clușiu se află un însemnat nu-
măr de studenți români, parte la
universitate, parte la diferitele școle
unguresci de-acolo; apoi mulțime de
industriași, comercianți și mai ales
învățatei români meseriași etc. etc.

Cu un cuvânt, Clușiului nu-i lip-
sesc elementele necesare la formarea
unui centru românesc, care se ser-
vescă ca un focal de cultură na-
țională dintre cele mai binefăcătoare
atât pentru oraș, unde lipsa unui
asemenea focal este atât de sim-
țită, cât și pentru numeroasa popo-
rațiune română din jur.

Și cu toate acestea, ce vedem?
În modul, cum se manifestează
astăzi, Clușiul este aproape mort pen-
tru viața noastră națională. Entusias-
mul Românilor din acest oraș, unde
fiacăr naționalismului românesc ar-
dea odinioară atât de viu, pare a fi
decădut adă față cu întreprinderile
năstre naționale până la acel grad
deplorabil și rușinos, încât nu mai
sunt în stare să susțină nici măcar
vechile aședămintele naționale, ce li-au
mai rămas din timpurile de mai
'nainte.

Ceea ce n'a fost în stare să ni-
micască furia plebei sălbatică de pe
strade, care odinioară bombarda cu
pietria aședămintele de cultură na-

țională ale Românilor din Clușiu,
este în ajun să se prăpădescă acum
prin însa-și nepăsarea și trândăvia
acelor bărbați, cari prin poziția lor
sunt chemați să lucreze la păstra-
rea și prosperarea acestor aședă-
minte.

Casina română, care s'a susți-
nut timp de 34 ani, adă e în apu-
nere; despărțământul Asociațiunei
stagnază; Societatea meseriașilor ro-
mâni, — care în acest oraș, atât de
periculos pentru existența națională
a meseriașilor noștri, are cea mai
mare și mai sublimă misiune, — de-un
șir de ani începe a adormit cu totul.

Ce li-a mai rămas Românilor din
Clușiu? Li-au mai rămas cele două
biserici cu o modestă școlă de lângă
ele. Dacă însă falanga conducătoare
a Românilor din Clușiu va continua
de-a merge pe calea apucată, atunci
sunt numărate și zilele acestora, căci
nu va mai fi cu putință de-a susține
biserici în nisce parohii, ai căror
credincioși au fost lăsați de condu-
cătorii lor să-i înghițe de vii molo-
chul maghiarizării.

Acosta este în present situați-
unea Românilor din Clușiu. Mulțime
de meșteșugari români se perd vâ-
dând cu ochii în fața „întocaților
Români”, cum îi numesce corespon-
dența de mai jos, fără ca cine-va
să îngrijescă de sörtea lor; stradele
orașului sunt aproape dñilnic trave-
sate de sute de țeran și cărturari
români veniți de pe la sate și nu
găsesc sermanii un centru, unde să
pötä da și ei față cu luminații frun-
tași ai nației, dela cari cu atâta
sete ar aștepta o povață, o vorbă
bună.

Causa acestei deplorable stări
de decadență a Românilor din Clușiu
o atribue corespondentul nostru de
mai jos vrăjmășilor diavolești și pa-
timelor personale dintre conducători.
Va fi, de sigur, și acesta una

dintre cauzele principale a deca-
denței lor. Der asemenea vrăjmășii
și patimi personale, când e vorba
de-o conlucrare națională, nu pot
avé loc între Români cu adevărată
înlăcărare față de cauza neamului.
Cei ce se lasă a fi conduși de pa-
timii în detrimentul cauzei, de și-ar
bate ori cât de mult peptul în piéta
publică, jurând pe cer și stele, că
sunt cei mai mari Români de pe
suprafața pământului, noi acesta nu
li-o credem. Româanismul se dove-
desce prin fapte, ér nu prin frase
sunătoare.

Și aici dăm de punctul cel mai
dureros, care ne avertiscă să facem
o asemănare între vorbe și între
fapte. Vorbe sunătoare pretutindenea,
ér muncă demnă și serioasă pentru
promovarea intereselor năstre națio-
nale aproape nicăiri. Acosta e la noi
caracteristica timpului de astăzi.

Clușiul din nenorocire nu este
singur în felul său, căci pe cât de
mare este numărul celor ce vor de-
odată să se afișeze în fața lumii ca
exemple de naționalism, pe atât de
mare este indiferentismul și apatia,
de care ne lovim aproape în toate ce-
ntrele românesci.

Ar fi timpul însă să ne desme-
tecim odată din această stare de amor-
țire, căci avem o grea răspundere
înaintea neamului și a posterității.
Pe cât timp entuziasmul pentru
causa națională nu se va ridica în
frunțașii poporului român la acel ni-
vel, care să predomineze toate patimele
și vrăjmășiile personale, nu putem
să ne lăudăm cu naționalismul lor.

CRONICA POLITICĂ.

— 9 (21) Iunie.

Din telegrama noastră de ieri s'a pu-
tut vedé modul în care s'a rezolvat criza
din Austria. Noul ministeriu numit pro-
visoriu de Majestatea Sa, n'are nici o co-

lóre politică; cei mai mulți membrii ai lu
sunt ómeni cunoscuți până acum numai
ca eselenți funcționari ai statului. Cu con-
ducerea afacerilor interne monarchul a în-
sărcinat pe contele Kiekmannsegg, împreju-
rare, care s'ar păré, că indică victoria
stângei germane unite, mai ales, că se
asigură, că însuși Plener a recomandat Ma-
jestății Sale pe acest bărbat. Noul ministru
președinte e recunoscut, ca om de admi-
nistrațiã energetic. Dintre miniștri vechi au
rămas Welserheimb și Jaworski, ér toți cei-
lalți miniștri sunt luați din înalte funcțiuni
de stat, așa că pe dreptul se pôte dice, că
noul guvern este un ministeriu de funcțio-
nar. Problema noului ministeriu este, de
a face să se desbată bugetul și de a-se
vota proiecte mai mărunte. Se crede, că
până la sfârșitul lui Iulie parlamentul va
trece peste aceste afaceri, și numai atunci
monarchul va numi un ministeriu definitiv.
— Conservativii și Polonii continuă a ține
pertractări cu partidele din opozițiã și cu
Slovenii de sud și antisemiții, pe cari vor
să-i înduplece a intra în noua coalitiune.
Rezultatul de până acum al pertractărilor
nu este prea îmbucurător, și totul atěrnă
dela întrebarea, dacă Cehii tineri vor fi
aplecați a se uni cu celelalte două partide
ale coalitiunii.

Din incidentul festivităților dela Kiel
au sosit acolo până acuma prinț-regentul
Luitpold de Bavaria, prințul Ludovic de
Bavaria, regele Saxoniei, marele duce de
Baden, marele duce de Hessa, ducele de
Saxa-Coburg-Gota, marele duce rusesc Alexis
și regele de Württemberg. Alaltăeri după
amădi a sosit în Hamburg împăratul Wil-
helm și împărătesa, prințul moștenitor,
prințul Henric și micii prinți Frideric,
Adaibert și August cu guvernorii lor. Îm-
păratul a fost primit de publicul adunat la
gara dela Hamburg cu strigăte de „Hurrah”.
Primarul orașului îi țină o vorbire, la care
împăratul Wilhelm răspunde, accentuând,
că flotele adunate la Kiel reprezintă sim-
bolul păcii și al cooperării tuturor popore-
lor culte europene pentru susținerea misi-
unii

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

Canalul nord-ostic.

Flotele a mai tuturor puterilor mari-
time ale lumii, s'au adunat în golful dela
Kiel din incidentul deschiderei marelui can-
al nord-ostic, care se predă circulației prin
o rară sərbare internațională.

Înainte de acesta cu 25 ani, în 16
Noemvre 1869, tot din un asemenea inci-
dent s'au fost adunat la Port-Said complec-
sul tuturor năilor de războiu și de comer-
ciu la sərbarea deschiderei canalului-Suez.
Serbările acestea, arangeate cu pompă orien-
tală și o cheltuială de 50 milioane franci,
colminau în prezenta împărătesei Eugenia,
soția împăratului Napoleon III, care pe
atunci se afla în culmea puterii și gloriei
sale. Împărătesa intră atunci în uriașul can-
al, alături cu chedivul egiptén, pe cea din-
tăiu corabiã; pe a doua se afla monarchul
Francisc Iosif I, apoi urma principele pru-
sian Frideric Wilhelm și în urmă-ișirul ne-
sfârșit al celorlalte năi cu óspeții înalți,
cari au fost invitați de Francia la această
operă colosală a geniului frances.

Și acum, o'un pătrar de secol în ur-
ma, ținérul împărat al imperiului german

redeșteptat la o nouă viață, inaugurează în
ființa de față a reprezentanților națiunilor
străine din Europa și de peste Ocean, pu-
ternica operă germană, ce se predă circula-
ției între mii de salve de tunuri.

Înainte cu sute de ani lumea se ocu-
pa de planul formării unei căi maritime,
care să lege oceanul ostic cu marea nord-
dică prin strătărierea Slesvig-Holstein-ului.
Orașul Lübeck a construit deja în 1391—1398
canalul-Siekvica, care este cel mai vechi
canal de navigațiune al Europei; adă însă
nu se pôte folosi din cauză, că n'are adên-
cimea trebuincioasă năilor mari și grele din
timpurile năstre.

Regele Daniei, Christian VII, a lăsat
să se sape între anii 1777—1784 canalul
Eider, care cu lungimea lui de 173 chilo-
metri formază o cale destul de considera-
bilă; der și acesta nu pôte fi folosit, decât
pentru năi mai mici.

Când Prusia ocupă în 1864 principa-
tele Elbei, în primul rând s'a născut ideia,
de a-se lăți canalul-Eider pentru ajungerea
scopului, ce se întărește acum cu noul
canal. Ministeriul de războiu însă avea pă-
rerea, ca gura ostică a canalului să nu cadă
în golful dela Ekenförd, ci în cel dela Kiel.

În urma războielor dela 1866 și 1870/71 a
trebuit să se amâne executarea acestui plan.

Afacerea a fost reinviată la 1878 de
proprietarul de năi din Hamburg cu numele
Dahlström, care a scos și o broșură vol-
lantă, propunând dimpreună cu Vering de
Hanovera formarea unei societăți pe acții
în scopul construirii canalului de navi-
gațiune.

Ei și-au prezentat planurile la gu-
vernul imperial, care într'aceea hotărise, să
severșescă această mare operă pe cheltuiala
imperului. Spre scopul acesta s'a și înain-
tat parlamentului un proiect de lege.

Astfel în Iunie 1887 s'a pus piatra
fundamentală, fixându-se un termen de 8
ani pentru executarea lucrării, care s'a sfir-
șit câteva zile înainte.

În 19 Iunie n. flota germană, compusă
din 25 vapore mari, a intrat la 4 ore di-
minăta în gura canalului la Brunsbüttel.
Elba are aici înfățișarea unui adevărat golf
de mare; are lățime de 3000 metri cu di-
recțiã spre nord-ost. Canalul, lat cam de
1500 metri și adênc de 10—13 metri, cade
toamă pe țermul nordic, unde este înghi-
țit de un unghiu ascuțit și plecat. Înaintea
marelui zăgaz, ce închide intrarea, sunt
aședate sfărătătoarele de valuri, cari se în-

țin adênc în apă și încungiură un ante-
port lat cam de 100 metri, care apără de
vânt și de curenți năile, ce intră și ies.
Zăgazul are strîns una lângă alta două ca-
mere late fiã-care de 25 și lungi de 150
metri. Acosta este cel mai uriaș zăgaz din
lume, căci deși există mai lungi undeva,
totuși nicăiri nu se pot afla provădute cu
astfel de camere.

Teritorul prin care trece canalul, are
o pozițiã jösă și e roditor. Impresia, ce-ți
face ținutul e simpatică, însă e lipsit de
ori-ce frumșetă. Pe câmpia verde, ce se
estinde în mare depărtare, se vedé ici-colo
turme, ce pasc, der îndată după podul
dela Itzeho vederea se schimbă, căci se în-
cepe un teren pustiu mocirlos, mare parte
ocupat de lacul Kuden. În punctul acesta
este săpat un loc de abatere pentru casul,
când s'ar întâlni năi mai mari; ast-fel de
locuri de abatere mai sunt încă 5, la de-
părtare de câte 12 kilometri unul de
altul.

Partea din urmă a canalului se es-
tinde dela lacul Flemmuder până la gol-
ful din Kiel, unde au trebuit să se sape
mai multe curbe, numai ast-fel putându-se
cruța agrii. Pe partea acesta se află și po-
dul înalt dela Levesan, a cărui construcțiã

nei culturale a Europei. Orașul Hamburg este festiv și splendid împodobit. Impăratul merse după amăzi la Kiel, unde toți admiralii și comandantii străini i s'au prezentat în mod oficial, pe naia „Mars”. Oficierii francezi au fost invitați din partea oficierilor germani la o petrecere în Waldwiese. Vorbind despre sərbarea dela Kiel, diarul rusesc „Journal de St. Petersburg”, dice, că aci e vorba despre un eveniment epocal nu numai pentru Germania, ci, din punct de vedere comercial, și pentru toate statele, cari iau parte la circulațiunea generală. „Novosti” dice, că participarea tuturor puterilor la sərbarea dela Kiel dă dovadă despre înalta stimă față cu Germania și monarcul ei. „Nowoje Wremja” dice, că canalul din marea nord-estică, afară de însemnatatea s'a militară, are și o însemnatate pacinică, economică. „Birsewja Wjedomosti” combate suspiciunea, că canalul ar fi construit pentru scopuri agresive.

Lui „Pol. Corr.” i-se telegrafiază din Paris, că în cercurile bine informate se vorbește, că raporturile dintre Franța și Rusia, cari au eșit și mai mult la ivelă acum după decorarea președintelui Republicii din partea Țarului, nu peste mult vor primi o expresiune și mai vădită de apropiere între cele două mari puteri. — „Gazzetta del Popolo” din Turin primesce din izvor autentic scirea, că alianța franco-rusă s'a încheiat îndată după pășirea pe tron a Țarului Nicolae. Alianța are caracter de defensivă și stipulează amănunțit cooperarea celor două armate, în cas, când unul din cele două state ar fi atacat. Afară de acesta Franța se obligă a sprijini politica orientală a Rusiei. În schimb Rusia promite, că va sprijini din toate puterile politica colonială a Franței.

Pentru-ce trebuie 20,000,000.

„Magyar Hirnap” primesce din cercurile delegațiilor din Viena următoarea deslușire asupra împrejurării, că de ce ministrul comun cere încă 20,000,000 fl. pentru scopuri militare. Comunicăm aici informațiunile fôiei unguresci:

Puterea armată a Austro-Ungariei este atât de bagatelă față cu aceea a marilor puteri, încât a trebuit să se pörte grija unei sporiri.

Budgetul armatei însă este atât de îngreunat prin cheltueli cu ridicarea barocelor și magaziiilor din Galiția, cu fortăreța Przemisl, cu procurarea de nouă pusei și proiectile, încât nu s'a putut reflecta nici măcar la înființarea de corpuri nouă în cadre. Din cauza acesta deja în 1887 s'a dispus sporirea trupelor în ast-fel de formă, că la cas de mobilizare, se se alătore fiăoării regiment câte două companii nouă numite „Abnormale Kompagnie”.

Puțin timp înainte de acesta ministe-

riul de răboiu a luat dispozițiunea în privința mobilizării trupelor pedestre, și înocă în măsură, că decă dispozițiunea acesta s'ar fi întemplant în forma unei ordinațiuni publice, cu drept cuvânt ar fi produs senzația în străinătate.

Dispozițiunea a apărut în forma lui „Arme Verordnungsblatt”, și a fost trimisă numai oficerilor din statul major. Esența ei este următoarea:

Efectivul companiilor de răboiu (Feldkompagnie) ale celor 102 regimente de liniă și a celor 4 regimente de vânători din Tirol, se sporesce dela 220 la 270; asemenea și efectivul companiilor batalionelor de rezervă. Afară de acesta la stațiunile comandelor de întregire, un batalion va consta din 4 companii; ofierii acestui batalion se numesc acum; ofierii din activitate se încunosoițeză despre transferarea lor la cas de mobilizare.

Pentru sporirea efectivului batalionelor de răboiu, este normativă tot această dispozițiune.

În urma acesta numărul efectivului dela cele 424 batalione de liniă și vânători se sporesce cu 84,000 omeni provăduți cu pusei; efectivul celor 106 batalione de întregire, se sporesce cu 21,200 omeni.

Efectivul „Marsch-Bataillonelor” face dără 114,480 omeni, ăr sporul dela batalionele de vânători e de 13,520.

La olaltă dăr efectivul armatei noastre în cas de răboiu se sporesce cu 234,000 omeni înarmați.

Materialul de indiviți necesar pentru această sporire se ia din prisosul atât al rezervelor, cât și al rezervei de întregire, ăr materialul de omeni pentru nouele „Marsch-Bataillone” se ia din clasa primă a glotașilor (Aufgebot). Aceștia vor fi instruați în răstimp de 8 săptămâni, adacă 6 săptămâni după mobilizare vor fi trimiși în urma armatei regulate. Aceasta e cauza sporirii mari a efectivului oficerilor de stat major întemplantă în anii din urmă.

Cu mult mai mare grijă i-a causat ministeriului de răboiu armarea și echiparea cadrelor nouă. Până acum s'a rezervat spre acest scop pușca Werdn, dăr se pöte prevedé, că în cas de răboiu pușca acesta ar fi spre mare defavor pedestrimii. Nici că se pöte închipui, ca la o companie să se afle 50 de omeni, cari să puse cu altă armă și cu alte cartușe. Din pricina acesta dăr, au trebuit să se comande pusei nouă cu repetiție. Puscile acestea îndată-ce vor fi gata, se vor aședa în „Augmentations-Magazine”, unde actualmente se afle numai atâtea pusei, câte sunt de lipsă companiilor batalionelor de întregire.

Cu puseile comaudate de nou se vor, arma la tot cazul, mai întâiu companiile de răboiu (Feldkompagnien) — și pentru acesta e necesară prima rată din cele 20,000,000, ce-o cere ministrul de răboiu.

este identică cu cea a podului din Grütthal, și peste care este condus atât drumul țerii, cât și linia ferată Kiel-Eckernford. La finea canalului, lângă Holtenau, se afle în vecinătate cu golful Kiel un zăgaz dublu și un anteport, tocmai așa ca la obârșia lui din Brunsbüttel.

Prin deschiderea acestui canal Germania pășese într'o moștenire, ce mult timp i-a fôat denegată, și se pöte simți, ca și când și-ar fi reafiat o comöră ascunsă vécuri de-ărândul. Moștenirea și comöra este aurul baltic, ce pe timpul „Hanzei” curgea din abundență, când marea ostică era marea lumii, în care se scurgeau marile oăi comerciale de ost și vest. Aurul acesta a dispărut, când Mongolii au tăiat calea ocomercială asiatică, ce ducea peste Rusia spre marea ostică, când Anglia a răpit dela Hanza năile și drepturile comerciale, și când Dania a ridicat vămile golfului. „Marea ostică” de odinioră a devenit ărăși o apă de rând. Imprejurările estra-ordinare, cari au făcut'o să înfloréscă, nu s'au mai repetat, nu s'au mai putut repeta în altă formă,

*) O corporațiune de neguțători din vécul XIII-lea. Corporațiunea era formată din marii comercianți ai orașelor: Lübeck, Hamburg, Brema etc.

până când nu s'a putut ajunge la mare. În préjma ei peninsula Jüt păzia, ca un bălaur, și unde curenții își rupe drum sêlbatec înainte multe vifore se nasc în decursul anului, imbogățind mormântul mării cu nenumărate victime. Marea însași a început să devină tot mai părăsită, chiar și heringii pribegiau în apele nordice, și ast-fel acum canalul, ce se deschide este chiămat a căștiga lumii un mare drum maritim pentru comerciu.

Liberată de oătușile apăsătoare ale vechiului drum lung și periculos, poporațiunea Balticea pöte să se întindă liber și productele sale să și-le schimbe cu marfă brută străină. Înaintea ei stau deschise porturile mării-nordice, constituind o piață escelentă pentru esportul de cereale.

Dăr nici însemnatatea strategică a canalului nu pöte fi ignorată, ba döră din punct de vedere curat politic, în acesta zace cea mai mare valöre a canalului. Până acum puterea maritimă germană era împărțită în două. Ceea ce avea Germania în marea nordică, era mai mult séu mai puțin isolat, închis. Decă Dania se alia cu contrarul Germaniei, Copenhaga devenia cel mai puternic rașim al flotei, și imperiul ar fi pierdut nespuse de mult. Prin deschiderea

Pălmuire în parlamentul italian.

În ședința dela 19 Iunie a parlamentului italian s'a întemplant un scandal rar în felul său.

Se discuta asupra responsului la mesagiu. Mai mulți deputați din stânga estremă au cerut să se facă o modificare în partea textului referitor la amnestierea persoanelor osândite prin tribunalele militare, și declarară, că parlamentul este chiămat a restabili funcțiunile parlamentsre în țără. După o scurtă discuțiune însă ei și-au retras propunerea.

Ministrul-președinte Crispi declară, că decă nu s'ar fi retras amandamentul, guvernul ar fi fost silit a înainta camerei rugărea, să nu l aprobe. Dreptul de amnestie este o prerogativă a regelui, pe care el îl eseroită pe lângă responsabilitatea guvernului. Decă va veni timpul, ca să se facă regelui un raport cu privire la amnestie...

Costa, deputat socialist, intrerupe pe ministru-președinte și dice: Cu privire la dreptate! (Mare neliniște).

Rompollini, socialist, strigă: Acesta este apărarea crimelor vöstre.

Președintele cere liniște.

Crispi: (continuând)... atunci guvernul nu se va gândi numai la acei conducători, față de cari vă interesați d-vöstră, ci și la aceia, cari sufer într'adevăr. Guvernul va face obiect de discuție toate acele regulamente în favorul părășiților și sërmanilor, cari vor fi aflați de omeni corespunđători și vrednici.

Într'acestea se nasce un schimb de cuvinte förte viu între Billi de Andreis și alți deputați. Lucrul ajunge la fapte și se produce un șgomot grozav. Președintele suspendă ședința.

După o paușă de dece minute președintele redeschide ședința și-și esprima regretele asupra celor petrecute. „Se va face anchetă pentru a-se constata, cine pörtă răspunderea pentru cele întemplate și se vor aplica pedepse corăspunđătoare”.

Camera apoi primi, prin ridicare, proiectul de răspuns.

Despre incidentul de mai sus o telegramă din Roma spune următoarele:

Crispi vorbind de amnestie i-se făcură imputări pentru victimele din Sicilia, la ceea ce el observă, că se va îngriji de sêraci.

— Da, a-le ușura sörtea prin lanțuri, cătuși și esecutiuni, dise De Andreis.

Casale îi strigă: tac! porc sêlbatec!

— Tu ești! dise o voce.

— De mine vorbești? întrebă de Andreis.

— Așa e! răspuse Casale.

— Vino numai încöce, decă vrei căteva pălmi.

Casale iritat la culme trece la stânga și într'un moment îl impresură o grupă de omeni infuriăți.

Laurenzana (guvernamental) se urcă de-asupra băncilor cătră De Andreis și c'un pumn îl culcă la pământ. Dăr și pe el îl apucă Mussi de spate și-l isbesce de ușe.

Radicalul Engel trage marchisului Lenli două palme sdravene, apoi s'a închis ședința.

SCRIRILE DILEI.

— 9 (21) Iunie.

O aparițiune durerösă. Din Clușiu ni-se scrie: Onorată Redacțiune! Pe 19 I. c. a fost convocată la Clușiu adunarea despărțământului Asociațiunei transilvane, însă neînțășându-se nici prezidentul, nici cassarul, afară de acea fiind numai căți-va membrii de față și și aceia numai din loc, adunarea s'a amănat pe timp mai potrivit, încă nedeterminat. — Coresp.

— 0 —

„Ofierii români din armata comună transferați”. Sub acest titlu „Hazánk” reproduce o scire a „Gazetei” în următorul mod semnificativ: „După cum se raportéază din Clușiu, ministru comun de răboiu Krieghammer se silesce cu un zel laudabil să năbușéscă liniștea Ligei române, care a început să aibă aderenți chiar și în sinul ofierilor militari. După cum cu durere se plänge „Gazeta” din Brașov, chiar și pe puținii ofierii români, cari se mai afle în garnisöna dela Clușiu, ministru de răboiu pe încetul îi transferéază pe toți. Chiar și în dilele acestea pe locotenentul Cupierencu, care se afla în divisia 12-a de Artilerie din Clușiu, l'a transferat la Graz, ceea ce förte corect s'a făcut”. — După interpretările fôiei unguresci, aici am avé de-a face așadără cu pornirea unei sistematice prigoniri în contra tinerimei nöstre din armata comună.

— 0 —

Unde-i patria lor. Cetim în foile de ađi, că contele Zichy, care în societatea mai multor sêtoși după locul de unde s'au urnit Ungurii, a întreprins cunoscuta expediția după căutarea „patriei străbune”, a adresat următoarea telegramă lui Banffy: „Din capitala patriei străvechi a Maghiarilor, din orașul și ađi numit „Maghiar” de lângă marea Caspică, rögă expediția maghiară să interpreteze regelui nostru apostolic omagiile ei. Guvernului nostru îi trimite o salutare. — Eugen Zichy”.

— 0 —

Luptă crâncenă între Români și Turci. În teritoriul Macedoniei, după cum i-se telegrafiază din Sofia fôiei „Budapesti Hirnap”, s'a întemplant o luptă crâncenă între căți-va Români și Turci din cauza unei fete de român. Turcii au omorit atât pe fată cât și pe doi frați ai ei. În lupta aceasta Turcii au mai omorit și 4 gendarmi.

— 0 —

Aniversarea morței lui Carnot. Programul oficial al ceremoniei comemorative a primei aniversări o morței fostului președinte al Republicii franceze, Carnot, s'a stabilit definitiv. Acestă ceremonie va avé loc Lună, 12 (24) Iunie. Ea va consta în o vizită, pe care o vor face, la mormântul fostului președinte al Republicii, d. Felix Faure, birourile Camerelor și miniștri. Ministrul de esterne a făcut cunoscut membrilor corpului diplomatic öra acestei ceremonii, care va fi între 9 și 10 de dimineță. După această öra, până sêra, populația parisiană va fi admisă să viziteze mormântul lui Carnot. Ceremonia religiösă, organizată prin îngrijirea d-nei Carnot, va avé loc în aceeași öi, la 11 öre, la biserica Madeleine. Membrii cabinetului vor asista. În tot timpul öilei de 24 Iunie, ofierii trupelor de mare și de uscat vor purta doliu la sabie. Drapelele monumentelor publice și ale vaselor flotei vor fi de asemenea cernite.

— 0 —

Guvernul român a acordat estradarea individului Nikita Todorik, condamnat în Budapesta pentru falsificația de acte publice.

— 0 —

Spre onörea Germaniei unite,

Spre binele progresului ei

Spre semn de putere și forță a ei!

T. H. P.

Atentat anarchist. Din Amsterdam se scrie, că alaltăieri s'a făcut în apropierea garei de acolo un atentat. Un anarchist a junghiat pe-un domn elegant, care venia dela gară. Ucigașul a mărturisit înaintea poliției, că e anarchist și a vrut să ucidă pe cel dintâiu cetățean, care 'i va eși în cale.

—o—

Faptele „onorifice“ ale lui Szelles. Alaltăieri s'a publicat la tribunalul din Budapesta hotărâre tablei reg. prin care se întărește sentința instanței prime, în urma căreia atentatorul Szelles e pedepsit la 3 luni închisoare ordinară pentru delapidarea unei caușianți în sumă de 150 fl.

—o—

Casa de vîndare în Orăștia. „Kulturregylet“-ul ardelenesc face cunoscut prin foile din Clușiu, că casele sale din Orăștia, aflătoare în pițetă și lângă drumul de țără, le vinde fiă separat, fiă tôte împreună, celui ce va oferi mai mult. Ofertele sunt a se trimite secretarului „Kulturregylet“-ului până la 30 August n. c.

—o—

Rectificare. În numărul de ieri al foiei noastre s'a străcurat la telegrame următoarele greșeli: În telegrama a treia din Viena cuvîntul „Majestatea Sa“ este a-se înlocui cu „Cabinetul“, ăr în loc de „s'a prezentat camerei“, este a-se înțelege „s'a prezentat Majestății Sale“.

„Casina română“ din Clușiu.

Clușiu, 20 Iunie 1895.

Mult Stim. D-le Redactor! În 19 a lunei c. s'a ținut adunarea generală a Casinei române din loc, cu care ocaziune am avut adîncă durere de-a constata, că în privința socială publicul nostru din Clușiu numai progrese nu face.

Unica instituțiune frumoasă românească, ce mai există în acest cuib, e în agoniă. Separatismul, neînțelegera, indiferentismul și apatia, ce s'a încuibat între Români din Clușiu, într-un adevăr trebuie să ne împle sufletul de cea mai amară durere.

Astăzi nu mai există viața cea bună și sinceră între inteligenții noștri din Clușiu; astăzi nu se mai pot înțelege la oaltă în mod cinstit doi, nici trei înși despre lucrurile și agendele, ce îndeobște ne interesează; astăzi indiferentismul față de tot ce e bun și folositor atât e de cras, încât decă vor merge lucrurile tot așa, va trebui să se desființeze singurul nostru adăpost, ce mai există aici, „Casina română“.

A fost „adunare generală“ de un-spre-dece înși! — Lucru caracteristic la noi!

Ne plac frazele tunătoare, bombastice; suntem abundanți în inventarea și descoperirea planurilor mărețe; ne măgulim lăudându-ne reciproc, și ne încurajăm — la nimicuri, ăr' când ar fi mai de lipsă decât ori și când, se ne unim, se ostenim și se lucrăm din tôte puterile pentru scopuri umane, culturale și naționale, atunci.... dăr' îmi vor întregi cele spuse „cei interesați“.

Adunarea o deschide presidentul Dr. A. Isac la 1/2 4 ore p. m. În vorbirea sa de deschidere, își exprimă regretul, că așa de rău a decădut viața socială românească din Clușiu; pe lângă atîta lipsă de interes, nu știe, cum va progresa această instituțiune frumoasă românească, despre care, pe lângă tôte sbuciumările comitetului, cu durere trebuie să mărturisesc, că între așa împrejurări nu se vor mai pute susține, decă nu ne vom croi altfel sörtea pe viitor și nu vom conlucra din răspuneri cu toții într-un ajungerea scopului. În speranța unui mai îmbucurător progres, deschide adunarea.

Raportul secretarului Dr. G. Ilea ne prezintă tristul tablou al stării de astăzi a lucrurilor în tötă întregimea sa. De 34 de ani, de când există societatea acăsta, un raport mai întristător nu s'a mai auzit în vre-o adunare generală.

Din raportul cassarului A. Truța se vede cum stă de rău societatea în cele financiare. Nu voi nota, decât un punct din raport: taxe restante din ultimii doi ani 530 fl! Etă și numai din acest punct, cum le zace la inimă cauza, înaintarea și progresul cultural înfocașilor noștri Români.

Nu väd ei öre, cum contrarii noștri dilăie se întăresc și se manifestă pe tôte terenele sociale și culturale?

Câteva ajutöre, ca în toți anii, așa și acuma a primit Casina, anume dela „Economul“ 50 fl., venitul unei serate literare 31 fl. 20 cr.; D-nii Chefan și Vrăbianu, advocați în Craiova, au trimis 22 fl., — li-se votăză mulțumită, precum și d-lui cassar pentru meritele sale și conșciențiositatea, cu care a condus agendele Casinei.

Din Octombrie localul casinei se va muta în alt loc, amăsura puterilor financiare, de öre-ce chiria localului de acuma e 450 fl., ăr din Octombrie 500 fl., ceea ce Casina între ast-fel de împrejurări nu va pute susporta.

Bibliotecarul N. Rașiu cetesce raportul despre starea bibliotecii. Redacțiunei „Unirei“, ce i-se trimite Casinei în toți anii gratis, i-se votăză mulțumită generală.

La finea adunării se purcede la alegerea Comitetului casinei, care întreg se realege unanim. Adunarea se fini la 5 öre.

Aleco.

O poesiă inedită a lui

M. Eminescu.

În nr. 6 din Iunie 1895 revista „Convorbiri Literare“ publică următoarea poesiă inedită a lui M. Eminescu.

Apari se dai lumină...

Apari se dai lumină arcatelor ferești,
Să väd în templu-i dîna cu ferme ceceresci;
Prin vremea trecötore lăcesce prea curat
Un chip tăiat de daltă, de-apururi adorat.
Privi-te-voiu cu ochii în lacrimi fierbinți...
O, marmură, aibi milă de-a mele rugăminti!

Indură-te și lasă privirea-mi s'o consol
La alba strălăncire a gătului têu gol,
La dulcea rătuțdîre a sinilor ce cresc,
La nöptea cea adîncă din ochiul têu ceresc;
Să väd, că de privire-mi tăcînd te înfiori...
O, marmură, aibi milă de ochi-mi rugători!

Aș vrea cu-a mele lacrimi picioarele să-ți
[scald,

În dulcea nfiurare a sufletului cald,
Să mor pătuns de jalea amorului meu sfânt,
Ca lebăda, ce möre de propriul ei cînt,
Să mor de 'ntăia rață din ochii tēi cei
[reci...

O, marmură, aibi milă de stingerea-mi pe
[veci!

Cu iarna cea eternă a nordului polar
Se 'ntinde amorțirea în sufletu-mi amar,
Nimic nu luminăză astei pustietăți,
Dör sloiurile par, ca ruine de cetăți,
Plutind de asprul vicol al morții cei de
[veci...

Tu ramură nflorită... pe visul meu te pleci!

Din lumea de miserii și fără de nșeles
Cu ochii cei de ghiată ai morții m'am ales,
Și totu-mi pare vested, cădūt și uniform,
Sunt insetat de somnul pămîntului s'adorm,
Încât numai de nume îmi pare că există...
Tu dör răsai o'un zimbet în visul meu cel
[trist!

Cu ochii tēi de inger mă mîngăi și mă
[mînti,

Căci ei cuprind o lume de dulci făgăduinți,
De-amor fără de margini, de scumpe fericiri,
Cum nu se află 'n lumea acăsta nicăiri;
Căci este umbra blăud'a iubirii cei de veci
Ce trece cu întręga-i putere, pe când treci!

Nici luna plutitöre, nici stelele din ceriü
N'or să pătrundă 'n umbra trecutelor du-
[reri,

N'or să pătrundă amarul pierdutei tinereți,
Măcar să am de-acuma o sută de vieți;
Căci sufletu-mi de-atuncea e atât de 'ntu-
[necat...

Dör ochii tēi de inger în visul meu stră-
[bat!

Ca tönna cea tärđie e viața mea, și cad
Îluzii ca și frunța pe undele de vad,
Și nici o bucuriă în cale-mi nu culeg,
Nimic de care 'n lume iubirea să mi-o leg;
Pustiul și uritul de-apururi mă cuprind...
Dăr brațele-ți de marmur în visul meu se
[ntind!

Precum corăbii negre se légănă de vînt
Cu pânzele-aternate departe de pămînt;
Cum între ceriü și mare trec paserile stol,
Trec gändurile mele a sufletului gol,
Întind ale lor aripi spre negre depărtări...
Tu nu mai ești în visu-mi lucéfêrul pe mări!

Cu aspra nepăsare tu sufletu-mi aduci
Pe cele două brațe întinse-a sfintei cruci,
Și buzele 'nsetate cu fiere mi-le udi
Când ruga mea fierbinte nu vrēi să o auzi,
Mă faci părtaș în lume durerilor lui
[Crist....

O, marmură, aibi milă de sufletul meu trist!

Dăr te cobori, divino, pătrunsă de-al meu
[glas

Mai mändră, tot mai mändră la fiă-care
[pas...

Visez, ori e aievea? Tu ești în adevăr?
Tu treci cu mâna albă prin vițele de păr?
Decă visez, mă ține în vis, privindu-mi
[drept...

O, marmură, aibi milă să nu mă mai deș-
[tept!

Mihail Eminescu.

NECROLOG. Subscriși, cu inima frântă de durere, anunță tuturor consăgenilor, amicilor și cunoscuților, că mult iubita lor soție, respective mama, soră, nepötă, noră, vară și cumnată Domnița Tătar născ. Graur, după un morb greu și îndelungat, în 18 l. c. în al 22-lea an al etăției și 2-lea a fericitei sale căsătorii, împărtășită cu s. sacramente, și-a dat sufletul în mânilor Creatorului. Fiă-i tărîna ușoră și memoria binecuvîntată! Kebele-Szt.-Ivány, în 18 Iunie 1895. Vasile Tătar preot gr. cat. ca soț; Vasiliu ca fiu, Michail Tătar preot gr. cat. emerit și soția Maria Muraru, ca cumnat și mătușe; Iuliu, preot gr. cat., Zecheiu cu soția Carolina Chețianu preot gr. cat., Petru cu soția, Florea Lupu docente, Maria mar. Elia Lupu preot gr. cat., Aurelia mar. George Duma proprietar ca frați, sore și cumnate.

DIVERSE.

Bisericiile din Statele-Unite sunt în cea mai mare parte cluburi, în cari, după ce preotul rostese o scurtă rugăciune, se cîntă câte-va melodii bisericesti și apoi publicul consacră câte-va öre petrecerei și distracției prin odăile laterale, împodobite cu tapete grele candelabre scumpe, jilțuri moi de catifea și alte obiecte de lux. Se îmbiu delicatose, precum caviar, șuncă etc.; poporul bea limonadă, până ce bētrânii se adună într'un unghiu mai retras și aci în onörea lui Dumneșeu golesc pähare cu bētură mai tară. În unele biserică din Anglia nouă sunt chiar și odăi de joc. Până când tata studiază „cartea celor patru crai“, ăr mama într'altă odăiă vorbesce cu prietinitile ei, pe atunci poporul tinēr se amusează în sala principală cu diferite jocuri sociale. Membrii tineri privesc aceste cluburi sfinte, ca pe cele mai acomodate locuri pentru de-a lega relațiunii de dragoste: în unele casuri urmēză cunună, în multe casuri însă tinerii rēmân numai pe lângă un joc de dragoste, ceea ce la ei se dize „Flirtation“.

Smeul. Existența smeului pare a fi fôrte vechiă și a-și avea originea în China, scrie „La Nature“. Generalul Heou-King impresură, pe la anul 549 după I.-Ch., cetatea King-Thai. Cum locuitorii cetăței nu puteau arēta în depărtare pozițiunea lor critică, ei construiră din hărții un mare număr de smei și-i înălțară pentru a cere ajutor de afară. Heou-King, vädîndu-i ridicându-se în aer, consultă pe oficerii săi. „Peste tot unde vor ajunge acesti smei, dize unul din ei, numit Wang-Wei, ei vor da noutăți despre asediați și vor învedera nevoile lor“. În asediul Parisului la 1870 smei au adus servicii neutate. Proclamațiunii și alte înșciințări au fost adesea la cöda smeiilor, cari erau înălțate când bătea vîntul favorabil, pentru a li-se da drumul în direcțiunea voită, fiă din o cetate în afară, fiă invers. În 1888 un învătător engles a asociat un smeu fôrte

mare cu un balon captiv, obținînd ast-fel rezultate interesante. Un balon captiv este fôrte simțitor la vînt; decă iuțela acestuia trece la 30 kil. pe öra, este greu de a mai înălța balonul fără pericol. Un smeu, din contră, se împacă fôrte bine cu un vînt tare; el dă balonului o parte din forța sa urcătore și măresce stabilitatea lui. În experiențele făcute de Douglas Archibald la arsenalul militar de la Chatham, el întrebunță un smeu de mētase, întins pe două spezeze dreptunghiulare de bambu, de dimensiuni potrivite celor ale balonului; el era legat de flancul balonului ast-fel încât să serve de paravînt și de adăpost în contra vîntului prea tare. Dispozițiuni particulare fuseseră luate pentru a permite modificarea înclinării smeului după împrejurări, și pentru a se evita, că vîntul înfundându-se între balon și vela lui, să nu dea loc la vērtejuri, cari ar fi compromis stabilitatea sistemului. În aceste condițiuni, un balon de 30 metri cub., care ridică fără smeu o greutate de 4 livre, pöte ridica, cu un vînt slab, 330 metri de fir de öșel și o capotă de soldat, trăgînd 10 livre. Un balon de 700 metri cubi, asociat unui smeu de dimensiuni apropiate, ar ridica, cu un vînt de 75 kil. pe öra, aceeași greutate ca un balon captiv de 1500 metri cubi. În 1875 se propusese a-se servi de un smeu pentru a ridica pe un observator în aer, în lipsă de un balon. Acăsta părere nu are nimic nerealisabil. Smeul dăr nu servește numai de jucăria copiilor, dăr și la esperiențe fôrte interesante și la rezultate importante.

Căsătoria lui Luther. Marele reformator Luther avuse de mai multe ori ocaziunea de a aduna în casa sa călugărițe, fugite din mănăstire. Reputațiunea lui însă nu era atinsă prin acăsta; el le protegea, le mărita, deși a fost înșelat de câte-va din ele. Într'o dî fugiră nouă călugărițe din mănăstirea din Nimschen peste zid, ajutate de nisce studenți în drept din oraș. Inspirate de cetirea bibliei și de aerul libertății, ce respirau acum, ele ajunseră sănătöse la Wittenberg, la doctorul. Între dînsese se afla una Caterina Bora, cu față atrăgötore și de nascere nobilă, fragedă, roșie, cu ochi rotunđi fără multă vioiciune, umerii obrazului cam pronunțați, nările deschise, përul adunat dindărătul capului și învilit într'o rețea de fir, voinică și devoltată în umeri. Luther era de 43 de ani. Inima sa se încurea de sigur în përul călugăriței, pe care mai tärđiu îi plăcea să-l vadă cădînd liber în valuri abundente peste umerii Caterinei sale. El voi s'o mărite; ea refuză pe doi dintre amicii lui. Ea nu vrea să fiă a altuia, decât a reformatorului. În urmă Luther se hotărî. El, care se împotrivișe tatălui său cu două-deci de ani în urmă, înainte de-a intra în mănăstire, dize acum: „Să-i fac acăsta bucurie tatălui meu, de a-l dărui cu urmași“, și dușmanul operilor adăugă: „Eu voi să dau mărturie evangheliei nu numai prin cuvînt, oi și prin operele mele“. Nimeni nu se aștepta la una ca acăsta. La 25 Iunie, Luther, însoțit de pictorul Lucas Cranach și de doctorul Apelles, se duse cu Caterina la părintele Pomeranus, care îi bine-cuvîntă. La ceremonie nu era de față nici un elev. Dușman și prietini fură surprinși de-o potrivă. Luther anunță apoi faptul cu o îndrăsnelă ironică: „S'a dis, că lumea și Satana ar rîde mult, decă m'ași însura; ei bine, eu vrēu să-i fac să ridă“.

Cursul pieței Brașov.

Din 21 Iunie 1895.

Bancnote rom. Camp.	9.57	Vënd.	9.60
Argint român. Camp.	9.52	Vënd.	9.56
Napoleon-d'ori Camp.	9.60	Vënd.	9.63
Galbeni Cnmp.	5.63	Vënd.	5.66
Mărci germane Camp.	59.—	Vënd.	—
Ruble rusesci Camp.	129.1/2	Vënd.	—
Lire turcesci Camp.	10.80	Vënd.	—
Scris. fonc. Albina 5%	100.25	Vënd.	101.25

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Cursul la bursa din Viena.

Table with exchange rates for various commodities like gold, silver, and currencies from Vienna, dated June 20, 1895.

Anunțiu de deschidere.

Duminică în 23 lunii curente st. n. la 5 ore p. m. va fi deschiderea

Halei de Bere Czell în Nou

(Hală de bere la livadia în brați),

unde va concerta muzica militară a Rgmt. de infanterie c. și r. Friedrich Wilhelm Ludwig Grossherzog von Baden Nr. 50.

Pentru mâncări și beuturi bune cum și serviciu cel mai solid este bine îngrijit.

Serviciu à la Prater din Viena.

Cașcaval ori Salam 10 kr. porția. — Intrarea de persoană 10 kr.

Pentru cercetare cât mai număroasă se rogă cu totă stima:

Georg Mühlbacher, birtaș.

728.1-9

Advertisement for Casa de bancă JACOB L. ADLER, Brașov. Piata mare Nr. 1. Sibiu. Services include currency exchange, deposits, and loans.

Numere singuratiche din „Gazeta Transilvaniei” à 5 cr. se pot cumpăra în librăria Nicolae Ciureu.

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Mai 1895.

Main railway schedule table with columns for train types (person, accel., mixt), destinations (Budapesta, Ghiriș-Turda, etc.), and departure/arrival times.

Nota: Orele însemnate în stânga stațiilor sunt a se citi de sus în jos, cele însemnate în dreapta de jos în sus. — Numerii încadrați cu linii mai negre însemnă orele de noapte.